

OBSAH

VE ZNAMENÍ HUSITSKÝCH REVOLUČNÍCH TRADIC BUDUJEME SOCIALISMUS	11
I. HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE V PŘEDHUSIT- SKÝCH ČECHÁCH	17
Všeobecná krise feudalismu a třídní boje ve 14. a 15. století — Zostřující se třídní rozpory v českém království na konci 14. a poč. 15. století. — Církev největším feudálem — Vydírání poddaných církevními hodnostáři — Finanční zájmy papežské kurie — Mravní úpadek duchovenstva — Vyšší a nižší kněžstvo — Hospodářské a politické postavení vyšší šlechty — Krise nižší šlechty — Městský patriciát, měšťanstvo a městská chudina — Sociální rozvrstvení české vesnice — Hospodářské a právní vy- kořisťování venkovského lidu — Široká třídní husitská koalice proti církvi na počátku husitského revolučního hnutí.	
II. HUSITSKÁ IDEOLOGIE ODRAZEM TŘÍDNÍCH ROZ- PORŮ ČESKÉ SPOLEČNOSTI	40
Ideologie katolické církve ideologií feudalismu — Učené kacír- ství — náboženská forma útoku proti feudalismu — Kazatelská činnost K. Waldhausera, Jana Milíče z Kroměříže, Matěje z Ja- nova a traktáty Tomáše Štítného odrazem krise české společ- nosti — Život, dílo a revoluční odkaz Mistra Jana Husa — Katolická dogmatika ideologií reakčního tábora: církevní hierar- chie, panstva a něm. patriciátu — Chiliasmus ideologií chudiny — Čtyři artikuly pražské výrazem třídních zájmů měšťanské oposice — Vnitřní dělení husitského revolučního hnutí.	
III. CHUDINA V ČELE HUSITSKÉHO REVOLUČNÍHO HNUTÍ	59
i. Poutě na hory a chiliasmus Upálení Mistra J. Husa a M. Jeronyma Pražského výzvou k nástupu revolučních sil — Boje mezi králem a panstvem a mezi nižší šlechtou a panstvem svědectvím rozporů uvnitř vládnoucí třídy — Lidové bouře ve městech (České Budějovice, Domažlice, Beroun, Klatovy, Žatec, Sezimovo Ústí, Plzeň) —	

Praha jevištěm nástupu revolučních tříd — Mikuláš z Drážďan a Jan Želivský mluvčími revoluční chudiny — Bouře chudiny 30. července 1419 v Praze — Činnost lidových kazatelů na venkově — Poutě na hory — Hory a pět měst prvními středisky revolučních sil — Pokus o soustředění revolučních sil v Praze v listopadu 1419 — Význam poutí na hory.

2. Tábor v období převahy chudiny 76
 Rozboření Sezimova Ústí a založení Tábora — Převaha venkovské chudiny na Táboře r. 1420 — Pokus o zespolečnění spotřebních statků na Táboře — Vítězství táborů u Sudoměře — Posílení vojenské moci Tábora Žižkovými oddíly — Ovládnutí jižních Čech tábory — Vyjednávání pražského měšťanstva se Zikmundem — Cesta pražského měšťanstva k revoluci pod tlakem chudiny — Manifest Pražanů o pomoc proti křižácké výpravě — Tažení táborů na pomoc Praze — Obležení Prahy křižáky — Vítězství husitů v bitvě na Vítkově hoře nad křižáky — Rozklad křižácké armády a její útěk z Čech — Rozkol mezi tábory a pražským měšťanstvem — Mikuláš z Husi a spory uvnitř Tábora — Pád nadvlády chudiny v Táboře — Odchod pikartů z Tábora — Martin Húska řeč. Lokvis — Vyhlazení pikartů.

IV. MĚŠŤANSKÁ OPOSICE V ČELE HUSITSKÉHO REVOLUČNÍHO HNUTÍ 95

1. Jan Žižka z Trocnova
 Jan Žižka z Trocnova mluvčím měšťanské oposice — Význam měšťanské oposice pro jednotu a další rozvíjení revolučního hnutí — Vývoj pražského měšťanstva po obohacení z konfiskací — Boje pražské chudiny vedené Janem Želivským — Vytvoření městského svazu tábořského a pražského — Čáslavský sněm (1421) — Husitství na Moravě — Revoluční diktatura Jana Hvězdy z Vícemilic a Jana Želivského — Žižkova vítězství nad Zikmundem u Kutné Hory a Německého Brodu — Vytlačení chudiny z vlády v Praze bohatým měšťanstvem a vražda Želivského (9. 3. 1422) — Význam činnosti Jana Želivského — Zikmund Korybutovič — Nové Žižkovo bratrstvo t. zv. Menší Tábor — Žižkův vojenský řád — Pokus o vytvoření panské jednoty zmařen Žižkovými vítězstvími u Hořic, Hradce Králové, Skalice a u Malešova (1424) — Žižkova smrt u Přibyslavě (11. října 1424) — Význam vojenského a politického díla Jana Žižky z Trocnova.

2. Prokop Veliký 119
 Žižkův nástupce Prokop Holý — Vítězství nad křižáky u Ústí n. L. (1426) — Rozpory uvnitř husitského tábora — Zrádná činnost husitské šlechty — Vypuzení Zikmunda Korybutoviče — Zesílení moci tábořsko-sirotčího bratrstva opřené o městské svazy a polní vojska — Porážka křižáků husitskými vojsky pod vedením Prokopa Holého u Tachova (1427) — Boj Prokopa Holého s vnitřní reakcí a odražení reakčního spiknutí v Praze

(1427) — Poslání „spanilých jízd“ husitů - šíření husitství za hranice českých zemí — Táborské manifesty — Ohlas husitství v Pikardii — Spanilá jízda do Slezska (1428) — Bratislavská jednání Prokopa Velikého se Zikmundem (1429) — Velká spanilá jízda do Saska a Horních Frank a Bavorska (1429—30) — Povstání chudiny v Bamberku (1430) — Příprava nové křížácké výpravy proti husitům — Slyšení husitů v Krakově a Chebu — Vítězství husitů nad křížáky u Domažlic (1431) — Ohlas husitství v zahraničí — Pozvání husitů basilejským koncilem k jednání — Soudce chebský (1432) — Statečná obhajoba husitského programu českým poselstvem na basilejském koncilu.

3. Lipany 142

Hospodářský úpadek českých zemí pokračoval i v průběhu husitského revolučního hnutí — Měšťanstvo na cestě ke zradě revolučního hnutí — Snahy nižší šlechty dohodnout se s pány a císařem Zikmundem — Polní vojska jedinou oporou a pilířem revoluce — Jednání legátů basilejského koncilu v Čechách (1433) — Mluvčí chudiny a drobného měšťanstva Jakub Vlk na Novém Městě pražském — Výpravy husitů na východní Slovensko a k Baltickému moři (1433) — „Správce království českého a markrabství moravského“ Aleš z Risenburka a Vřeštova nástrojem feudální reakce — Marné pokusy šlechty a pražského měšťanstva o rozpuštění polních vojsk — Poselstvo basilejského koncilu (1434) připravuje zradu domácí reakce — Vytvoření panské jednoty — Příprava Lipan domácí a zahraniční reakcí na sjezdu v Koubě (Bavorsko) v březnu 1434 — Nové Město pražské dobyto (6. května 1434) — Porážka polních vojsk žoldnéřskými vojsky panské jednoty u Lipan (30. V. 1434) — zakončení husitského revolučního hnutí — Boj Jana Roháče z Dubé v čele zbytků husitských vojsk (Tábor, Hradec Králové, hrad Sion u Kutné Hory) - dozvukem husitského revolučního hnutí — Zrada táborského měšťanstva — Jednání panské jednoty s basilejským koncilem a císařem Zikmundem („kompaktáta“; Zikmund českým králem) — Jan Roháč z Dubé popraven na Staroměstském náměstí (9. září 1437).

V. VÝSLEDKY A VÝZNAM HUSITSKÉHO REVOLUČNÍHO Hnutí 159

Husitské revoluční hnutí až do 15. stol. nejmohutnějším třídním bojem v epoše feudalismu — Marxova a Engelsova charakteristika husitského hnutí jako selské války — B. Engels o německé selské válce jako předstupni buržoasní revoluce — Husitské revoluční hnutí mohutným vlasteneckým hnutím — Mezinárodní ohlas husitství (Pikardie, Bamberk, Porýní, Magdeburk, Slovensko, Uhry, Polsko) — M. Luther, T. Münzer, Ulrych v. Hutten o husitství — Rozkvět kultury za husitského revolučního hnutí — Rozmach češtiny — Nástup českého měšťanstva, venkovského lidu a chudiny proti německému patriciátu a církevní hierarchii — Postavení ženy v husitském revolučním hnutí — Kořist pánů z úchvatu církevního majetku podkladem

pro růst panského velkostatku — Hospodářské i politické posílení nižší šlechty — Zisky měst nestačily podepřít jejich postavení pro nastávající boje s feudály — Zlepšení hmotné situace poddaných.

VI. HUSITSKÉ REVOLUČNÍ HNUTÍ ZDROJEM LIDOVÝCH REVOLUČNÍCH TRADIC	174
VII. HUSITSKÉ REVOLUČNÍ HNUTÍ V HISTORIOGRAFII .	185
SEZNAM CITOVANÉ LITERATURY	193
SEZNAM NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POUŽITÉ LITERATURY A PRA- MENŮ	199
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH A MAPEK	203